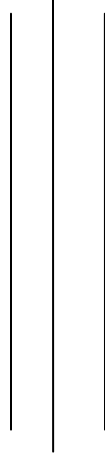

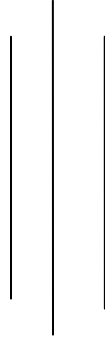
बैजनाथ गाउँपालिकाको गाउँ सभा २०७५ असार १० गते अध्यक्ष श्री मान बहादुर
रुचाल ठकुरीले

प्रस्तुत् गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को

नीति तथा कार्यक्रम

बैजनाथ गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बाँके

गरिमामय गाउँ सभाका सभाध्यक्ष,

सभासदहरु,

गाउँ सभा २०७५ को यस सुखद अवसरमा सर्वप्रथम नेपालको संघिय राज्य व्यवस्था ल्याउनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधान २०७२ को प्रदत्त अधिकार अनुसार स्थापित बैजनाथ गाउँपालिका बाट आफ्नो स्थानिय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम २०७५ प्रस्तुत् गर्न पाउदा अत्यन्तै गौरवान्वितको अनुभुत गरेकोछु ।

विभिन्न जात जाती, भाषा भाषी, धर्म संस्कृति मिलेर रहेको यस गाउँपालिकाको अशिक्षा, गरिवी वेरोजगारी र अन्य यावत समस्याहरुलाइ निर्मुल गरी सम्पूर्ण गाउँवासीहरुको मुहारमा खुशि ल्याउन गाउँवासीहरुबाट दिएको जिम्मेवारीलाइ पूरा गर्ने दायित्व बैजनाथ गाउँपालिकाका हामी सम्पूर्ण जनप्रतिनिधीहरुको काँधमा आइपरेको यहाँहरुमाभू अवगत गराउन चाहन्छु ।

गाउँपालिकालाइ प्राप्त हुने अनुपम श्रोत र साधनलाइ न्यायोचित तवरबाट प्रयोगात्मक तरिका अपानाइ प्रयोगमा ल्याउन कर्मचारी प्रशासन र सम्पूर्ण गाउँवासीहरुको साथ र सहयोगका साथै साभेदारी र सहकार्यको अपेक्षा राख्दै हामिलाई प्राप्त ऐतिहासिक जिम्मेवारी पूरा गर्ने प्रतिवद्धता राख्दै हाम्रो ५ बर्षे कार्यकाल देशकै नमूना गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्ने प्रणालिनुपर्ने महशुस गरेको छु

यस सम्मानित गाउँ सभाबाट गाउँपालिकाको भावी दिनहरुको सही मार्गचित्र कोर्नका निमित्त न्यूनतम श्रोत र साधनको उच्चतम सदुपयोगरी अधिकतम आवश्यकता पूरा गर्ने लक्ष्य राख्नुपर्ने हाम्रो काँधमा जिम्मेवारी आइपरेको कुरा यहाँहरुलाइ विदितै छ ।

संघिय सरकारबाट प्राप्त अनुदान, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा आन्तरिक श्रोतबाट प्राप्तहुने आम्दानी लगायत साभेदार निकायहरुबाट प्राप्तहुन सक्ने सहयोग समेतलाइ मध्यनगर गर्दै आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत् गर्न चाहन्छु ।

१. समृद्धि प्राप्त गर्ने मूलबाटो नै विकास हो, विकासका लागि शान्ति र स्थायित्वमा हामि जनप्रतिनिधी अति गम्भिरछौं, अशान्तिका निम्ती कुनैपनि संकोच रहन नदिइ तथ्य, तर्क र कानूनका आधारमा आम बैजनाथ बासिका जायज माँगहरुलाई सुन्ने र पूरा गर्ने लक्ष्य लिइ क्षेत्रगत विकासका आधारहरुलाई उचार गर्न हामी जनप्रतिनिधीहरु तत्पर रहने छौं भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।
२. योजना छनौट गर्दा बस्तीहरुको भौगोलिक अवस्थिती, जनसंख्या, यातायतको सुविधा, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, आयआर्जन, रोजगारी लगायतका आधारमा सबै समुदायका नागरिक तथा लक्षित वर्ग समेतलाई योजना छनौटका अवसर प्रदान गरी विषयगत कार्यालय तथा गैह्र सरकारी संघासंस्था, निजी क्षेत्रका संघासंस्थाहरु समेतको संलग्नतामा आयोजनाहरुको प्राथमिकिकरण गरी विषयगत समिति मार्फत शिफारिश भई योजनाको पूर्णतामा ध्यान पुगाइएको कुरामा विश्वस्थ छु ।
- ३। दिर्घकालिन रणनीतिलाइ प्राथमिकतामा राख्दै पालिकाको समग्र विकास अभियानलाई द्रुत गतिमा अधिबढाउन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ४। गाउँ क्षेत्रमा प्राविधिक उच्च शिक्षा प्रदान गर्न र दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनका लागि प्राविधिक शिक्षालय र उच्च शिक्षाको अध्यायनकालागि बहुमुखि क्याम्पसको स्थापनालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ५। अनियमितता तथा ढिलासुस्ती प्रति शुन्य सशनशिलताको नीति अवलम्बन गरी संविधान प्रदत्त सुचनाको हक सम्बन्धि कानूनको पुर्ण सम्मान र पालना गर्दै सार्वजनिक पहुँचको अवधारणामा प्रशासन सञ्चालन गरिनेछ । सेवामा निष्पक्षता गर्नका लागि टोकन प्रणाली संचालनमा ल्याइने छ ।
- ६। गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमलाई गुणस्तरीय तथा पारदर्शी बनाउन रु. दुइ लाख भन्दा बढि लागतको योजना तथा कार्यक्रमको योजना सञ्चालन स्थलमै कम्तीमा १ वर्ष सम्मको यायू भएको सुचना बोर्ड राख्ने तथा सबै योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्य सम्पन्न पश्चात आवश्यक प्रकृया अनुरुपका अनुगमनका कार्यक्रमको व्यावस्था मिलाइनेछ ।
- ७। गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि सहकारी संस्था र सामाजिक संघ/संस्थाहरु सँग सहकार्यलाई जोड दिईनेछ । कार्यक्रम संचालनकालागि गाँउपालिकबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराइ सो को संचालन, अनुगमन र समन्वय गर्नकालागि १ फोकल पर्शनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ८। अपांग तथा बाल मैत्री गाउँ पालिका बनाउनलाई सबै क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धी गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिने छ ।
- ९। स्वस्थ, अनुशासन र राष्ट्रिय गरिमाका लागि खेलकुद र खेलाडीको प्रबर्द्धन गर्न कम्तीमा एक वडा एक खेलकुद मैदानको नीति अवलम्बन गरिनेछ । गाउँ तथा वडा तहमा विविध विधाका खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गरी खेलाडीको पहिचान र क्षमता विकासको अवसर प्रदान गरिनेछ । गाउँपालिकाको केन्द्रमा एक कभर्ड हल निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

- १०। गाउँपालिकामा एउटा समपुरक कोषको स्थापना गरिनेछ र गाउँको पुर्वाधार विकास, स्वरोजगारमुलक कार्यक्रम, व्यवसाय प्रवर्द्धन, सुचना प्रविधि, सरसफाई, चेतनामुलक तथा शैक्षिक कार्यक्रम र विकास निर्माण सम्बन्धि कुनैपनी कार्यक्रममा विभिन्न संघ, संस्था, निकाय वा समुदायले लागत साझेदारीमा काम गर्न चाहेमा गाउँपालिकाले समपुरक कोषबाट आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने छ ।
- ११। गाउँको आन्तरिक आय अभिवृद्धि गर्न करको दायरालाई फराकिलो पाउँदै एकिकृत सम्पत्ती करको थालनि आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को श्रावण १ गते देखिनै लागु गरिनेछ । एकिकृत सम्पत्ती कर लगाउँदा साविकमा तिर्दै आएको घर जग्गा कर, मालपोत कर, भूमिकरमा तात्विक भिन्नता नहुने गरी कर निर्धारण गरिनेछ । स्थानीय सरकार सञ्चालनको मुल आधार स्थानीय आय भएकाले गाउँवासी उद्दोग वाणिज्य संघ संस्था र स्थानीय विद्यालयहरु सँग सहकार्य गरी कर सचेतना तथा अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत कर अभियानलाई अघि बढाईने छ ।
- १२। अव्यवस्थित बसोबास र भूमि व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कोषको स्थापन गरिनेछ ।
- १३। विपत् व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाको केन्द्रका साथै वडा कार्यालयमा समेत विपत् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिने छ । उक्त कोषको रकमबाट प्रभावकारी काम गर्न विपत् क्षेत्रमा आवश्यक कार्यविधि बनाइ लागु गरिने छ ।
- १४। अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था नियोग तथा स्वदेशी लगानी कर्ताले गाउँ क्षेत्रमा विशेष लगानी तथा विकास आयोजना सञ्चालन गर्न चाहेमा त्यस्ता संस्थालाई स्वागत गर्दै लगानीमैत्री वातावरण सृजना गरिने छ ।
- १५। सबैलाई आ-आफ्नो अधिकार तथा कर्तव्य बोध गराई अनुशासित, लगनशिल, परिश्रमी बनाउने र अनियमितता तथा ढिलासुस्ती अन्त्य गर्दै नागरिक सेवा र सुशासन अभिवृद्धि गर्न प्रशासन संयन्त्रलाई चुस्त र प्रविधि मैत्री बनाईनुका साथै सवैमा सकारात्मक सोचका साथ आफ्नो कार्यको मुल्यांकन आफैले गर्ने परिपाटीको विकास गराई आ-आफ्नो क्षेत्रमा जिम्मेवार बनाईने छ ।
- १६। न्यूनतम आधारभूत आवश्यकतालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखि बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइने छ ।
- १७। विकाशका कार्यहरुलाई परिणाममुखि बनाउन नतिजामा आधारित विकास गर्ने परिपाटी अवलम्बन गरिने छ ।
- १८। आवाधिक योजनाहरु विकासका लागि गाउँ स्तरिय आवाधिक योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइने छ ।
- १९। गाउँपालिका अन्तर्गतका विषयगत निकायले प्रवाह गर्ने सेवालाई चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शी बनाउने तर्फ ध्यान दिइने छ ।
- २०। जनताको आय स्तरमा वृद्धीहुने तथा घर गाउँमै रोजगार सृजना हुने खालका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- २१। आर्थिक वर्षको अन्तमामात्र काम गर्ने परिपाटीलाई अन्त्यगरी बाह्रै महिना योजना तथा विविध गतिविधिहरु संचालन गर्ने तर्फ ध्यान दिइने छ ।
- २२। सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- २३। निर्माण कार्यको भौतिक परीक्षण गराइने तर्फ ध्यान दिइनु कासाथै सहभागिता मुलक योजना छनौट गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिइने छ । योजना कार्यान्वयनमा उपभोक्ताको अनिवार्य संलग्नता गराइने छ ।

- २४। गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा विभिन्न प्रकृतिबाट नियुक्तभै कामकाज गर्दै आएका अस्थायी, करार र ज्यालादारी कर्मचारीहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ देखि आन्तरिकरणका लागि आवश्यक प्रकृयाको थालनी गरी कार्य जिम्मेवारी तोकिएको छ ।
- २५। आर्थिक व्यायभारको खपतलाई न्यूनिकरणका लागि आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ देखि जन प्रतिनिधी र सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई दिइदै आएको सबै प्रकारका प्रोत्साहन भत्ताहरू कटौती गरिएको छ ।
- २६। क्षेत्रगत नीति

भौतिक विकास:

- गाउँपालिकाको विशिष्ट पहिचान दिने, अस्तित्व एवं सांकेतिक समृद्धी झल्किने खालका योजनाहरूको निर्माणमा प्राथमिकता दिइने छ ।
- भवन निर्माण आचार संहिता २०७२ लाई पालना गर्दै भुकम्प प्रतिरोधात्मक संरचना निर्माणलाई अनिवार्य गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- योजनाबद्ध विकासमा निर्दिष्ट गरे अनुसार प्राथमिकताका आधारमा भौतिक पूर्वाधारमा लगानि गरिने छ ।
- सिंचाई योग्य जमिनको उचित संरक्षण गरी कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भता कायम गरिने छ ।
- न्यूनतम पूर्वाधार: सडक, विजुली, खानेपानी, संचार जस्ता पूर्वाधारहरू निश्चित मापदण्डको आधारमामात्र संरचना निर्माण गर्ने परिपाटी बसालिने छ ।
- स्वरोजगार उन्मुख पूर्वाधार निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- गाउँपालिकाले प्राथमिकता निर्धारण गरेका सडकहरूमा प्राथमिकताका साथ लगानी गर्ने तथा गाउँपालिकाको श्रोतले सम्पन्न हुन नसके अवस्थाका ठूला सडकहरूलाई विषयगत निकाय संग समन्वयगरी निर्माण गरिने छ ।
- अत्यन्तै आवागमनमा अवरोध भएका स्थानहरूमा स्माल ब्रिज झोलुंगे पुल कजवे निर्माण प्रदेश र संघ संग समन्वय गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरका मूल सडक बर्षेभरी संचालनका लागि पालिका स्तरको मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरिने छ ।

व्यवस्थित शहरीकरण:

- यस गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक तथा प्रति जग्गाको लगत संकलन गरी गाउँपालिकाको सम्पत्तीको रूपमा अभिलेखिकरण गरी अव्यवस्थित बसोवासको व्यवस्थित बस्ती विकास योजना तर्जुमा निर्माण गर्न सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिने छ ।

वातावरण संरक्षण:

- सबै घरधुरीले आफ्नो घरमा कम्तीमा ४ वटा रुख लगाउनु पर्ने, करेसावारी बनाउनु पर्ने, घर आगन अनिवार्य हुनुपर्ने लगायतका न्यूनतम वातावरणीय संरक्षणका उपायहरू अवलम्बन गरिने छ ।
- भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्दा वातावरण मैत्री हुनेगरी निर्माण गरिने छ । प्राकृतिक सम्पदा विनास नहुनेगरी पूर्वाधार निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- वृक्षारोपण कार्यलाई प्राथमिकता दिइ प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न विषयगत कार्यालय संग सहकार्य गर्ने नीति लिइने छ ।
- ग्रामिण विकासलाई वातावरणमैत्री बनाउदै लगिनु का साथै यस क्षेत्रभित्रका सरकारी एवं गैह्र सरकारी कार्यालयमा वातावरणमैत्री पर्यावरण निर्माण गर्न सरोकारवाल निकाय संग समन्वय गरिने छ ।
- गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त क्षेत्र बनाउन अवश्यक पहल गरिने छ । फोहर उत्सर्जन कर्ताले नै फोहरको उचित व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ भन्ने भावनाको विकास गरी फोहर उत्सर्जनलाई न्यूनिकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिइने छ ।

कृषि

- यस गाउँपालिकाका अधिकांश जनताका मुख्य पेशा भनेको नै कृषि हो, कृषि विकासको लागि कृषि क्षेत्रमा लगानी आवश्यक छ । त्यसैले कृषि सडक, सिंचाई सुविधा विस्तार, व्यवसायिक तालिम, प्राविधिक सहयोग गर्ने क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ । कृषि क्षेत्रको व्यावसायिकरण र आधुनिकीकरण गर्दै यसलाई मर्यादित, सम्मानित एवं आकर्षक पेशाको रूपमा विकास गरिनेछ । तुलनात्मक एवं प्रतिष्पर्धात्मक लाभको सम्भावना र भौगोलिक र पर्यावरणीय स्थिती अनुसार वडाहरूलाई विभिन्न खाद्दवस्तु उत्पादनको पकेटक्षेत्र निर्धारण गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषिको यान्त्रीकरणलाई प्रोत्साहन दिन सामूहिक र सहकारी कृषि प्रणालीको विकास गरिने छ । मल, बीउ, सिंचाई, प्रविधि र कृषि उपजको बजारको सुनिश्चितता कायम गरिने छ । कृषि सहकारीको प्रवर्धन गरी साना किसानहरूको आर्थिक सामाजिक सशक्तिकरण गरिने छ ।
- रासायनिक मल विषाधिका कारण मानव स्वास्थ्यमा परेको प्रतिकूल असरलाई न्यूनिकरण गर्न अर्गानिक तरकारी खेतीको प्रवर्धन र विकासमा टेवा पुग्ने गरि “किसानको गोठमा अनुदान किसानको ओठमा मुस्कान” यसै वर्ष देखि अभियान संचालन गरिनेछ । यसका लागि २ वर्ष भित्र अर्गानिक तरकारी सहकारी स्थापनाका लागि यसैवर्षबाट आवश्यक पहल थालनी गरिनेछ ।
- घर वगैचा कार्यक्रम संचालन गरि स्वास्थ्य र वातावरण सुधारका लागि यस पालिका भरी १ मुख ३ रुख कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि कागती तथा फलफुलको विरुवालाई प्राथमिकता दिइने छ । परिवारलाई बाह्रै महिना ताजा तरकारी उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । यसको शुरुवातको लागि यो आवबाट कम्तीमा १ वटा वडामा शुरुवात गरिनेछ ।
- कृषि विमा अभियान कार्यक्रम, कृषि मेलाको आयोजनामा साझेदारी, कृषि प्रसोधन केन्द्र सञ्चालन र शित भण्डार को विकासमा सहकार्य गरिने छ ।
- कृषि-योग्य भूमिमा बाह्रै महिना सिंचाई सुबिधा उपलब्ध गराउन नवीनतम प्रविधिको समेत प्रयोग गरी विभिन्न सिंचाई आयोजना कार्यान्वयन गरिने छ ।

- साना सिंचाई, मझौला सिंचाई र बृहत सिंचाई योजनाको पहिचान र अभिलेखीकरण गरी नियमित सञ्चालनमा ल्याउन विशेष योजना लागु गरिने छ ।
- तरकारी संकलन केन्द्रहरु संचालनमा हुने छन साथै कृषि उत्पादन वृद्धिका लागि आधुनिक प्रविधी र तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- शित भण्डारको लागि प्रारम्भिक सर्भेक्षण र नक्शांकन का लागि प्रकृया अगाडी बढाईनुका साथै पालिका र सहकारीको लगानिमा प्रदेश संग सहकार्य गरिनेछ ।

पशु

- उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा लगायतका पशुपंक्षीहरुको उत्पादन तथा वितरण प्रवद्र्धन गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । कृषि तथा पशुपंक्षी बीमा सेवा कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- दुग्ध संकलन केन्द्रको व्यवस्था गरिने छ । साथै दुग्ध प्रशोधन केन्द्र संचालन का लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- पशु वस्तुमा लाग्ने महामारी रोगका कारण हुने क्षति र कृषकहरुको लगानीमा हुने जोखिमलाई ध्यान दिदै यसको क्षति न्यूनिकरण गर्न नाम्ले तथा जुकाको औषधि र माहामारी विरुद्धका भ्याक्सीन अभियानका रुपमा सबै वडाहरुमा यसैवर्षदेखि संचालन गरिने छ ।
- पशुको सन्तुलित आहारको व्यवस्थापनमा जोड दिदै दुध तथा मासुजन्य उत्पादनमा उल्लेख्य बृद्धि गर्न खेतवारीका डीलकान्ला तथा खेर गईरहेको खाली जग्गा र सार्वजनिक जग्गाहरुमा समेत बाह्रै महिना पुग्ने गरि डाले तथा भुईँघाँस लगाउने गरि यसै वर्षबाट अभियान सुचारु गरिनेछ ।
- यस पालिकामा उत्पादित वाख्रा/खसी/बोकाको वजारीकरणका लागि उत्पादक र उपभोक्ता विचमा मुल्य समायोजन गर्दै विचौलियाहरु कम गर्न सहकारी मार्फत जोखेर बिक्रि गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।

शिक्षा

- गाउँपालिका भित्र सामुदायिक आधारभुत विद्यालयमा अध्ययनरत सबै बालबालिकाहरुको निशुल्क र आधारभुत शिक्षामा सहज पहुँच तथा नियमित अध्ययनका लागि विद्यार्थीहरुको अनुपातमा विद्यालयलाई अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा शिक्षा कार्यालयका प्रतिनिधि, विद्यालयका प्रतिनिधि समेत समेटी निश्चित मापदण्डका आधारमा कार्य गर्ने गरी एक समिति गठन गरी सो समितिको प्रतिवेदनका आधारमा विद्यालयको गुणस्तर सुधारमा अगाडी वढिने छ ।
- शिक्षाको गुणस्तरीयता र समानतामा आधारित बनाउन पालिका स्तरिय परिक्षा प्रणाली को सुरुवात गरिने छ साथै गरिब तथा विपन्न वर्गका बिद्यार्थीका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था र पालिका स्तरमा तहगत रुपमा जेहेन्दार छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- बहुमुखी क्याम्पस निर्माण गर्न र क्याम्पस सञ्चालनका लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको स्तरोन्नति गरी सुबिधायुक्त नमूना विद्यालय विकास गरिने छ । विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै जीवनोपयोगी एवं परिणाममुखी शिक्षक व्यवस्थापन कार्यपद्धति अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा रहेका सामुदियक विद्यालयहरुमा अतिरिक्त कृयाकलाप का साथै विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिने छ ।

बालबालिका

- बालबालिकाको चौहत्तर विकासका लागि बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक सबै प्रकृया पुरा गरिने छ ।
- बालमैत्री सुचकमा रहेका व्यवस्था बमोजीम बालबालिकालाई श्रृजनात्मकता तर्फ लैजान आवश्यक कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री वातावरणको व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालय तथा वडा स्तरमा बाल क्लवहरु गठन गरि पालिका स्तरिय बाल संजाल निर्माण गरिनेछ र उक्त बाल संजालको माध्यमबाट बालभेला गरि बालभेलाबाट प्राप्त हुन आएका योजना तथा कार्यक्रमहरु लाई प्राथमिकता दिईने छ ।

महिला

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र स्थायी बसोबास रहि नियम बमोजीम स्वास्थ्य संस्थामा नियमित चेकजाँच गराएका र स्थानिय स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराएका सुत्केरी र समयभित्रै वडा कार्यालयमा जन्म दर्ता गराउने आमाहरुलाई प्रोत्साहन तथा यातायात खर्च रकम उपलब्ध गराईने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको सेवालार्ई सम्मान गर्दै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहन भत्तामा बृद्धी गरीनसका साथै निजहरुको वार्षिक स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिलाहरुको सामुदायिक संस्था, सहकारी तथा संजालहरुको विकास सशक्तिकरण आयआर्जन तथा सीप क्षमता अभिवृद्धिका लागि विशेष योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन, विभेद तथा असमानता विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि गर्न अन्तराष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध १६ दिने अभियान लगायतका दिवशहरु संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुको नेतृत्व र निर्णायक भुमिका स्थापित गर्न सामुदायिक विकासका कार्यहरुमा समान सहभागिताको लागि उपयुक्त वातावरण प्रदान गरिनेछ ।
- महिलालार्ई सिप र रोजगारी मा समान अवशर उपलब्ध गराई समान कामको समान ज्याला कार्यान्वयन गर्न स्थानिय कानून बनाई लागु गरिने छ ।
- सम्पतीमा दम्पतीको अधिकार सूनिश्रीताका लागी संयुक्त पुर्जा वनाउने जग्गा धनीलार्ई लाग्ने करमा बिशेष छुट दिईने छ । यसवाट आगामी दिनमा महिलाले पनि सम्पती माथीको आफ्ने पनको महशुस गर्न पाउने छन् ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा निर्माण भएका नियम कानूनहरुको यस गाउँपालिकामा पूर्ण कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछ ।

सहकारी तर्फ

- सहकारी शिक्षा सहकारी प्रवर्धन व्यवस्थापन रणनीति र शिप विकासका लागि कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- युवा स्वरोजगार जस्ता कार्यक्रम घुम्ती कोष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सहकारी र गाउँपालिका साभेदारी हुनेगरी कार्यक्रम ल्याइने छ ।

उद्द्योग

- कृषिजन्य र बन जन्य उद्द्योग संचालनका लागि प्रोत्साहित गरिने छ ।
- औद्योगिक क्षेत्र निर्माणका लागि पहल गरिने छ ।

पर्यटन

- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइने छ ।

खानेपानी स्वास्थ्य तथा सरसफाइ

- स्वच्छ र सफा गाउँ बनाउन अभियान चलाइने छ ।
- स्वास्थ्य केन्द्र सबै वडामा विस्तार गर्ने पहल गरिने छ ।
- निर्माणाधिन खानेपानी आयोजनालाई संचालनमा ल्याइने छ ।
- स्वच्छ र सफा खानेपानीका लागि व्यवस्था मिलाइने छ ।
- पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले चलाइने छ ।

युवा तथा खेलकुद

- स्वस्थ तथा अनुशासित नागरिक समाजको सिर्जना गर्न खेलकुद विकासमा जोड दिइने छ ।
- युवालाई स्वरोजगार बनाउन सीप मुलक तालिमको व्यवस्था गरि सीप अनुसारको रोजगार वाव्यवसायको अवधारणा विकास गरिने छ ।
- गाउँपालिका स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना गरिने छ ।
- विकृति विसंगति लागु औषध दुर्व्यसनी सम्बन्धी चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- स्वरोजगार कार्यक्रमका लागि प्रोत्साहित गर्न क्षमता विकासको तालिम संचालन गरिने छ ।
- स्थानिय युवा क्लवहरुको लागि खेल सामग्रीहरु उपलब्ध गराइने छ ।

आदिवासी जनजाती

- जनजातीहरुको भाषा भेषभुषा संस्कृति जगेर्नाका लागि विविध कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- जातिय परम्परामा रहेका बेतबाँस बाट बन्ने डोका डाला ढकीया लगायतका घरेलु सामग्रीहरु निर्माण गर्न घरेलु प्रवर्द्धन प्रकृतिका तालिमहरु संचालन गरिने छ ।

दलित

- दलित तथा सिमान्तकृत वर्गको उत्थानको लागि उच्चस्तरिय समिती बनाएर कार्यक्रम बनाई लागु गरिने छ ।
- परंपरागत पेशाहरुको बैज्ञानिकीकरण गर्दै आय आर्जनतर्फ उन्मुख गर्ने कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- जातीय भेदभाव कसुर सजायँ ऐनलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न पालिकाले विशेष व्यवस्था गरिने छ ।
- हरेक वडामा दलितहरुको सामुहिक आय आर्जनको कार्यक्रम लागु गरिने छ । दलित तथा सिमान्तकृत वाल बालिकाको निःशुल्क शिक्षाको ज्ञारेन्टी गरिने छ ।

अपांगता

- सार्वजनिक स्थान, कार्यालय र विद्यालयहरूमा अनिवार्य रूपमा अपांगता मैत्री संरचना निर्माण गरि यस्ता कार्यालयहरूको शौचालय महिला मैत्री, बालवालिका मैत्री, अपाङ्ग मैत्री बनाइने पहल गरिने छ ।
- अपाङ्गता पहिचान, वर्गिकरण तथा सुविधा र सहयोगको लागि पालिका स्तरमा नै समिती बनाइ कार्यविधि बनाई लागु गरिने छ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सिप तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी उच्चमशिलता प्रवर्द्धन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
- सहायक सामग्री मर्मत तथा निर्माणका लागि केन्द्रको निर्माण गर्न पहल गरिने छ ।
- अपांग पुनःथापना केन्द्र संचालनमा ल्याईने छ ।

जेष्ठ नागरिक

- जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूको लागि वडा स्तरबाट समेत कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।

लोपउन्मुख जाती :

- जीवन उपयोगी कार्यक्रम चलाइने छ ।

विद्युत सम्बन्धी :

- विद्युत क्षमता विस्तारका लागि ट्रान्सफरमर विद्युत पोल र तारको व्यवस्था मिलाइदिन विद्युत प्राधिकरण सग पहल गरिनेछ ।
- विद्युत प्राधिकरणको सहकार्यमा आवश्यकता अनुसारका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

धर्म र संस्कृति

- सबै धर्म र संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि वडास्तरबाट आएका मागका आधारमा प्राथमिकता तोकै कार्यक्रम उपलब्ध गराईने छ ।

पुर्वाधार निर्माण सम्बन्धमा

- वडास्तरबाट सिफारिस भै आएका आयोजनाहरू संचालन गरिनेछन ।
- बाटोको स्तरोन्नति गरिनेछ ।

- अत्यन्तै आवागमनमा अवरोध भएका स्थानहरुमा स्माल ब्रिज, भोलुङ्गे पुल, कज वे निर्माणमा आवश्यक पहल केन्द्र र प्रदेश संग गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरका मुल सडक वर्षेभरी संचालनका लागी पालिका स्तरको मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्थालाइ निरन्तरता दिइनेछ ।

सुशासन :

- सबै वडा तथा पालिकामा नागरिक सहायता कक्ष संचालनलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- सार्वजनीक सुनुवाई तथा सामाजिक परिक्षण नियमित रुपमा गराईनेछ ।
- पालिका तथा सबै वडा कार्यालयबाट सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधीको व्यवस्थामा जोड दिइने ।
- वडा तथा पालिकास्तरमा सेवा लिन टोकनको व्यवस्था गरिनेछ ।

विपद व्यवस्थापन :

- विपद व्यवस्थापनका लागी पालिका स्तरमा कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सरोकारवाल निकायहरुको आवश्यक सहयोग र सहकार्यमा विपद सम्बन्धी आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइने छ ।

साझेदारी कार्यक्रम

- सरकारी तथा निजीक्षेत्रको सहभागितामा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्न सार्वजनिक/निजी साझेदारीको अवधारणलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । यसरी साझेदारी गर्दा ५० प्रतिशत गाउँ पालिकाबाट र ५० प्रतिशत उपभोक्ता वा निजी क्षेत्रबाट लगानी गरिने व्यवस्था गरिने छ।
- साना पूर्वाधार निर्माणका लागि प्रोत्साहान गर्न गैर सरकारी क्षेत्र वा अन्य क्षेत्रबाट समेत लगानी गरेकोमा समपुरक कोषका रुपमा केहि रकम गाउँपालिकाले व्यहोर्ने गरी साझेदारीको कार्यक्रम अगाडी वढाईने छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु तत् क्षेत्रसंग सहकार्य गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र हुने व्यवसायीक तथा सरकारी कारोवार बैङ्किङ्ग पर्णाली मार्फत हुने दिशातर्फ अग्रसर गराईनेछ ।

३२. आन्तरीक आय सम्बन्धि :

- नेपालको संविधान २०७२ ले दिएको क्षेत्राधिकार भित्र रहि राजश्व असुलीका लागी करका दायरा फराकिलो बनाईनेछ, सो कर असुलीका लागी राजश्व संकन समिति परिचालन गरिनेछ ।

